

Verlag van het ingevolge artikel 5, sub d., j 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van de Onderwijsraad op het deelbeleidsterrein middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo), over de periode van augustus 1968 tot juni 1999.

Den Haag, mei 2006

Samenstelling: dr. A.H. Poelwijk

INLEIDING

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, lid 1 van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = te vernietigen).

Het BSD fungeert als nieuw selectie-instrument voor de Onderwijsraad op het deelbeleidsterrein middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo) voor de periode van augustus 1968-juni 1999.

Er zijn geen bestaande selectielijsten die dienen te worden ingetrokken.

BELEIDSTERREIN

Het beleidsterrein Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) is samengesteld uit een drietal deelbeleidsterreinen: middelbaar beroepsonderwijs, voortgezet volwassenenonderwijs en BVE. Het laatste deelbeleidsterrein is ontstaan in 1996 bij de totstandkoming van de WEB. Bij die totstandkoming zijn de beide eerste deelbeleidsterreinen beëindigd en in BVE opgegaan. Aangezien er gedurende een overgangperiode nog sprake is van documenten van middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet volwassenenonderwijs, zijn beide nog afzonderlijk opgenomen.

Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) vormde tot 1996 een onderdeel van het beleidsterrein voortgezet onderwijs. Sinds 1996 is het een onderdeel van het terrein BVE. De term middelbaar beroepsonderwijs bestaat niet meer, het mbo is nu vergelijkbaar met de beroepsopleidende leerweg binnen het beroepsonderwijs. De leerlingen van het mbo zijn niet meer volledig leerplichtig. Het onderwijs is bestemd voor leerlingen die een beroepskwalificatie willen behalen op een secundair niveau.

Het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) was, net als het mbo, tot 1996 een onderdeel van het beleidsterrein voortgezet onderwijs. Na 1996 werd het een onderdeel van het beleidsterrein BVE. Thans vormt het een onderdeel van de educatie. Het doel van de opleiding is het behalen van een diploma voortgezet onderwijs of een deel ervan. Het vavo was en is uitsluitend bestemd voor volwassenen.

Het beleidsterrein BVE omvat de opleidingen beroepsonderwijs en opleidingen educatie. Binnen het beroepsonderwijs zijn twee leerwegen te onderscheiden: de beroepsopleidende leerweg (vergelijkbaar met het ouder mbo) en de beroepsbegeleidende leerweg (vergelijkbaar met het voormalige leerlingwezen) . Het vormingswerk en het deeltijd-mbo zijn opgegaan in deze twee leerwegen en de vier deeltijd kwalificaties die daarin onderscheiden worden.

Het beroepsonderwijs is bestemd voor leerlingen die een beroepskwalificatie willen halen op secundair niveau. De instroom bestaat uit leerlingen die niet meer volledig leerplichtig zijn met een vooropleiding op het niveau van het vbo of mavo, op het niveau van de eerste fase voortgezet onderwijs en/ of op het niveau van al dan niet gediplomeerde uitstromers uit de tweede fase van het voortgezet onderwijs.

Educatie bevat het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo), opleidingen gericht op breed maatschappelijk functioneren, opleidingen gericht op de sociale zelfredzaamheid en Nederlands als tweede taal. Educatie is gericht op een goede aansluiting op het beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs. Daarnaast staat het leren functioneren in de samenleving centraal.

In het rapport *De Draden van de WEB* zijn de volgende deelbeleidsterreinen behandeld:

- volwasseneneducatie 1945-1995 en niet door de overheid bekostigd onderwijs 1945-1997
- vormingswerk jeugdigen/vorming werkende jongeren 1945-1995
- leerlingwezen/cursorisch beroepsonderwijs 1945-1995

- educatie en beroepsonderwijs 1995- (uitgezonderd het vavo en het vroegere mbo)

De rol van de Onderwijsraad ten aanzien van Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (alsmede op de deelbeleidsterreinen die erin zijn opgegaan) is die van een permanent adviesorgaan met betrekking tot de uitvoering van het landelijk beleid. De taken van de Onderwijsraad zijn:

- het gevraagd en ongevraagd adviseren van de Minister;
- het geven van finaal advies in het geval van regelgeving;
- het toezien op de handhaving van de financiële gelijkstelling van het openbaar en het bijzonder onderwijs, de samenhang in het onderwijsbeleid en regelgeving, en op de handhaving van de vrijheid van onderwijs;
- het fungeren als beroepsinstantie bij geschillen tussen een school en de Inspectie voor het Onderwijs.

Binnen het beleidsterrein zijn, naast de Onderwijsraad, diverse andere actoren actief (geweest). Voor een overzicht hiervan wordt verwezen naar de rapporten *Mammoetsporen, deel 2* en *De draden van de WEB*.

REIKWIJDTE VAN DIT BSD

Dit BSD wordt thans door de zorgdrager Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ter vaststelling aangeboden voor de actor de Onderwijsraad.

TOTSTANDKOMING BSD

Het BSD is deels gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap door Y. van Dam-Kooij werd verricht in de periode van januari tot en met half juni 1999. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het PIVOT-rapport nr. 69, *Mammoetsporen deel II. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet algemeen volwassenenonderwijs, periode augustus 1968 – juni 1999* (Den Haag 1999).

Door Peter Brand is in 2003 aanvullend onderzoek verricht naar de taken van de Onderwijsraad. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het BSD, in de vorm van enkele nieuwe handelingen.

Het concept-BSD voor de Onderwijsraad kwam tot stand in 2003 en is sindsdien, n.a.v. het besprokene tijdens het driehoeksoverleg, aangepast en aangevuld.

DRIEHOEKSOVERLEG

Voorafgaand aan het driehoeksoverleg vond op 7 augustus 2003 een gesprek plaats van de Onderwijsraad met het Nationaal Archief.

Hiervoor waren drie aanleidingen:

1. Handelingen van de Onderwijsraad zijn meestal niet meegenomen bij de vaststelling van handelingen van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarom zijn er handelingen van de Onderwijsraad uit verschillende BSD's die nog niet vastgesteld zijn. Voor een deel betreft het hier handelingen op de onderwijs-beleidsterreinen en voor een deel betreft het handelingen met betrekking tot ondersteunende taken van de Onderwijsraad zelf.
2. Een actualisatie van de wel voor de Onderwijsraad vastgestelde selectielijsten is noodzakelijk, o.a. vanwege het feit dat deze slechts tot circa 1997 lopen.
3. De taken van de Onderwijsraad zijn na 1997 veel algemener geworden. De Onderwijsraad adviseert sinds die tijd steeds meer over de grote lijn en minder over specifieke beleidsterreinen. De vastgestelde BSD's sluiten niet goed aan bij deze taakverandering.

Er is toen afgesproken dat de Onderwijsraad voor elk beleidsterrein een apart BSD zou maken op basis van de bestaande PIVOT-rapporten en daarnaast een BSD met betrekking tot de algemene beleidsterreinoverstijgende adviserende handelingen van de Onderwijsraad vanaf 1997.

Op 12 januari 2004 zond de Onderwijsraad het concept-basiselectiedocumenten *Mammoetsporen, deel 2. Beleidsterrein middelbaar beroepsonderwijs (mbo en voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Periode augustus 1968 – juni 1999* naar het Nationaal Archief, met het verzoek de vaststellingsprocedure voor de selectielijst te starten.

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst vond mondeling plaats op 1 april 2004 bij de Onderwijsraad te Den Haag.

Vervolgens heeft het driehoeksoverleg geruime tijd stilgelegen omdat er onduidelijkheid was gerezen omtrent de interpretatie van het archiefwettelijk zorgdragerschap. Daardoor bestond er onduidelijkheid over de vraag wie de zorgdrager is over de archiefbescheiden van de Onderwijsraad.

Over deze kwestie heeft uitgebreid overleg plaatsgevonden tussen het Nationaal Archief en de afdeling Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een gezamenlijke interpretatie van het zorgdragerschap waarbij archiefbescheiden van adviescolleges, zoals de Onderwijsraad, vallen onder de zorg van de betreffende Minister.

Daarop is het BSD op 7 april 2006 namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ter vaststelling aangeboden voor de actor Onderwijsraad.

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

namens de Onderwijsraad:

drs. A. van der Rest, directeur Onderwijsraad, als beleidsdeskundige;

mr. T. Vis, coördinator staf Onderwijsraad, als beleidsdeskundige;

mr. C.A.M. van Leest, beleidsmedewerker Onderwijsraad, als beleidsdeskundige;

mw. drs. M. Gresnigt-Bakx, hoofd algemene zaken Onderwijsraad, als archiefdeskundige;

P. Brand, archiefdeskundige Onderwijsraad, als archiefdeskundige;

H. 't Hoen, medewerker directie Informatisering, ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, als archiefdeskundige.

namens de Algemene Rijksarchivaris:

drs. G.J. Hermsen, medewerker Selectie, Nationaal Archief;

mw. I. van Riet, medewerker Selectie, Nationaal Archief;

dr. A.H. Poelwijk, medewerker Selectie en Acquisitie, Nationaal Archief.

Voorts trad als adviseur van de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris op prof. dr. N.L. Dodde, emeritus hoogleraar Geschiedenis van het Onderwijs aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam, op voordracht van het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING).

Tijdens het driehoeksoverleg is de volgende procedure gevolgd:

Belangen ex artikel 2, sub b en c Archiefbesluit 1995

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de door de rijksarchiefdienst gehanteerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zo ver deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

Om op basis van deze selectiedoelstelling tot een waardering van de handelingen te komen, worden zes selectiecriteria toegepast:

Selectiecriteria	
<i>Handelingen die gewaardeerd worden met B(ewaren)</i>	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
<i>1. Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de

Selectiecriteria	
	instrumenten.
2. <i>Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. <i>Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren</i>	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. <i>Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen</i>	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. <i>Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt</i>	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. <i>Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten</i>	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de archiefbescheiden voor de overheidsorganen en de recht- en bewijszoekende burger

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de maximale termijnen zijn geschied door de deskundigen van de Onderwijsraad. De vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris primair de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Daarnaast hebben ook de overige deelnemers hun gedachten laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Door de deelnemers aan het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van prof. dr. N.L. Dodde, historicus en materiedeskundige op het gebied van het middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet algemeen volwassenenonderwijs.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

INHOUDELIJK VERSLAG

**Algemeen
Voorlichtingsbrochures**

Professor Dodde merkt op dat voorlichtingsbrochures (-boekjes) niet zijn opgenomen in de selectielijst. De Onderwijsraad geeft aan dat vrijwel alle adviezen boekjes zijn ipv brochures. Alleen nieuwsbrieven en soms jubileumboekjes verschijnen in de vorm van een brochure.

Vernietigingstermijnen

Professor Dodde merkt op dat alle vernietigingstermijnen op 10 jaar zijn gesteld. Hij vraagt zich af of die termijn altijd nodig is. In andere selectielijsten wordt immers ook gekozen voor verschillende termijnen voor verschillende handelingen. De Onderwijsraad weet niet precies waarom in alle gevallen voor de termijn van 10 jaar gekozen is. Professor Dodde stelt voor om alle termijnen van "V, 10 jaar" te wijzigen in "V, 5 jaar". De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris geven aan dat zij hier geen bezwaar tegen hebben. Het Nationaal Archief laat het bepalen van vernietigingstermijnen over aan de zorgdrager, dan wel de archiefvormer, in dit geval aan de Onderwijsraad. Hij is het beste in staat om te bepalen of de termijnen met het oog op het administratief belang en de recht- en bewijszoekende burger afdoende zijn. De Onderwijsraad gaat akkoord met een waardering van "V, 5 jaar".

Bewaarstrategie

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris geven aan dat zij zich kunnen vinden in de opzet die door de Onderwijsraad gekozen is: in principe een B-waardering voor algemene adviezen, en een V-waardering voor adviezen over afzonderlijke scholen en geschillen. Bij sommige handelingen kunnen zij echter niet goed zien of het om algemene of specifieke adviezen gaat. Ook wil het Nationaal Archief in sommige individuele gevallen toch voor B pleiten, bijvoorbeeld wanneer de adviezen gerelateerd zijn aan integratie-vraagstukken. De Onderwijsraad stemt in met dit voorstel. Afsproken wordt om de gekozen bewaarstrategie te handhaven, maar daarin wel de genoemde nuancering aan te brengen.

Opmerkingen per handeling

Handeling 2: *Het adviseren van de minister van Onderwijs omtrent de onderwerpen waarover organisaties van ouders, leraren of van gemeente- of schoolbesturen aan de minister hun advies kunnen uitbrengen en*

Handeling 371: *Het adviseren van de minister van Onderwijs omtrent de onderwerpen waarover organisaties van ouders, leraren of van gemeente- of schoolbesturen aan de minister hun advies kunnen uitbrengen*

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris vragen om een toelichting bij de verschillende waardering van deze handelingen: om wat voor onderwerpen gaat het hier? Zonder toelichting is niet duidelijk wat de eventuele historische waarde is van deze handeling. De Onderwijsraad geeft aan dat het hier om specifieke adviezen en niet om algemene beleidsadviezen gaat. Vandaar dat is gekozen voor een waardering met "V, 5 jaar". Het driehoeksoverleg gaat akkoord. Daarnaast wordt besloten om handeling 371 te laten vervallen, aangezien deze identiek is aan handeling 2.

Handeling 33: *Het adviseren van de minister van Onderwijs over de regels waaronder scholen voor mbo kunnen afwijken van de bij wet bepaalde cursusduur en voorschriften omtrent de inrichting van het onderwijs en*

Handeling 390: *Het adviseren van de minister van Onderwijs over de regels waaronder scholen voor vavo kunnen afwijken van de bij wet bepaalde cursusduur en voorschriften omtrent de inrichting van het onderwijs*

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris vragen waarom hier voor een V-waardering is gekozen en bij de vergelijkbare handeling 107 (*Het adviseren van de minister van Onderwijs/de minister van Landbouw omtrent het afwijken van de voorschriften betreffende de eindexamens op rijkscholen, gemeentelijke scholen of bijzondere scholen*) voor een B. De Onderwijsraad stelt voor om beide handelingen met B te waarderen. Professor Dodde sluit hierbij aan. Ook de vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris gaan akkoord.

Handeling 394: *Het adviseren van de minister van Onderwijs omtrent het afwijken van de inrichtingsvoorschriften voor het vavo ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs*

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris stellen aan de orde dat deze handeling gewaardeerd is met een V, terwijl het om algemene adviezen lijkt te gaan. De Onderwijsraad geeft echter aan dat het hier om individuele adviezen gaat. Om dit duidelijker te maken, zal de formulering van de handeling worden aangepast tot: *Het adviseren van de minister van Onderwijs omtrent het in*

bepaalde gevallen afwijken van de inrichtingsvoorschriften voor het vavo ten behoeve van de bijzondere inrichting van het onderwijs. Het driehoeksoverleg gaat akkoord.

Handeling 404: *Het adviseren van de minister van Onderwijs over het bepalen van kortere termijnen dan wettelijk vereist voor de op een bezwaar- of beroepschrift te nemen beslissing ter zake van de toelating van deelnemers aan het vavo*

De vertegenwoordigers van de Algemene Rijksarchivaris en professor Dodde vragen zich af of een waardering met B hier wel terecht is. Hun inschatting is dat de waarde voor historici/onderzoek gering zal zijn. De Onderwijsraad vult aan dat de neerslag van deze handeling alleen relevant is voor de rechtsbescherming van deelnemers; een V-waardering volstaat daarvoor. De waardering wordt gewijzigd in "V, 5 jaar".

Over de waardering van de overige handelingen waren alle betrokken partijen het eens.

Het verslag is in mei 2006 ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemers aan het driehoeksoverleg. Allen hebben zich akkoord verklaard met het voorgelegde verslag.